

ใจ เพื่อระลึก

ชยสาโร ภิกขุ

ใจ เพื่อระลึก

ชยสารโ ร กิกขุ

พิมพ์แจกเป็นธรรมบรณการด้วยศรัทธาของญาติโยม หากท่านไม่ได้ใช้ประโยชน์
จากหนังสือนี้แล้ว โปรดมอบให้กับผู้อื่นที่จะได้ใช้ จะเป็นบุญเป็นกุศลอย่างยิ่ง

เพื่อระลึก

ชยสาโร ภิกขุ

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอก ตัดตอน หรือนำไปพิมพ์จำหน่าย หากท่านใดประสงค์จะพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน โปรดติดต่อ

มูลนิธิปัญญาประทีป หรือ โรงเรียนทอสี

๑๐๒๓/๔๗ ซอยปรีดีพนมยงค์ ๔๑ สุขุมวิท ๗๑ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๗๑๓-๓๖๗๔

www.thawsischool.com, www.panyaprateep.org

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

ศิลปกรรม วิชชุ เสริมสวัสดิ์ศรี

ภาพปก พีรพัฒน์ ตติยบุญสูง (ครูย้ง)

ขอขอบคุณและอนุโมทนาบุญ ผู้ถอดเทปและผู้พิมพ์ต้นฉบับ

คุณภาวณา มโนมัยวงศ์, คุณสุภาวดี จันทรทัต ณ อยุธยา และ คุณนุสรา เมฆรุ่งเรืองไกร

ผู้ตรวจทานต้นฉบับ คุณศรีวิภา อิศสระ

จัดทำโดย มูลนิธิปัญญาประทีป

ดำเนินการพิมพ์ บริษัท คิว ฟรินท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๒๙๒

คำนำ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ คุณยายทอสี สวัสดิ์-ชูโต ได้กราบเรียน
ปรึกษาพระอาจารย์ชยสาโร ที่จะมอบที่ดินที่บ้านหนองน้อยจำนวน
๘๒ ไร่ เพื่อสร้างประโยชน์ในการพัฒนามนุษย์ในวิถีพุทธ ทั้งการศึกษา
วิถีพุทธ การปฏิบัติธรรม และการทำกิจกรรมในภาคปฏิบัติเพื่อการ
เรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองและครูโรงเรียนทอสี พระอาจารย์ชยสาโร
จึงแนะนำให้เริ่มต้นด้วยการก่อพระเจดีย์ในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อระลึก
ถึงสิ่งสูงสุด คือพระพุทธรูป พระธรรม และพระสงฆ์ และเพื่อให้ผู้ที่เข้า
มาเยี่ยมสถานที่นี้มีโอกาสได้กราบไหว้ให้เป็นบุญกุศล พระอาจารย์
เมตตาแนะนำด้วยว่า “การสร้างพระเจดีย์เป็นการสร้างความสัมพันธ์
ใหม่ระหว่างสถานที่นั้นๆ กับเทวดา ถือว่าเป็นสิริมงคลแก่สถานที่ เมื่อ
เรามีพระเจดีย์เป็นศูนย์กลาง เราเข้ามาเมื่อใด เราก็จะรู้สึกว่ที่นี่เป็น
สถานที่ที่มีความหมายทางพระพุทธศาสนา”

คณะครูผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนทอสีจึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันปั้นอิฐมอญและก่อสร้างเจดีย์ขนาดสูง ๓.๕๐ เมตรขึ้นในบริเวณดังกล่าวเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยมีพิธีฉลองพระเจดีย์เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ต่อมาคุณยายทอสีได้บริจาคเงินสร้างศาลาปัญญาประทีปขึ้นในใกล้ ๆ องค์พระเจดีย์เพื่อให้สามารถรองรับผู้ปฏิบัติธรรมได้ครั้งละ ๒๐๐ คน โดยเป็นอาคาร ๒ ชั้น พร้อมอาคารห้องครัวและที่พักอาศัยจำนวนหนึ่ง การก่อสร้างแล้วเสร็จและเริ่มใช้งานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา และใน พ.ศ. ๒๕๕๒ โรงเรียนมัธยมปัญญาประทีปโรงเรียนประจำวิถียุทธก็ได้ถือกำเนิดขึ้นในบริเวณดังกล่าวด้วย

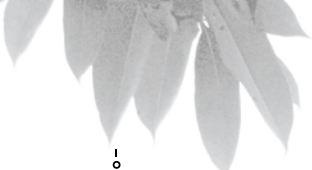
เมื่อมีสิ่งปลูกสร้างอาคารต่าง ๆ ขึ้นในบริเวณดังกล่าว โดยมีพระเจดีย์เป็นศูนย์กลางสำหรับการสักการบูชาของชุมชน พระอาจารย์ชยสาโร คุณยายทอสีและคณะลูกศิษย์ตลอดจนทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ขนาดของพระเจดีย์ซึ่งมีความสูงเพียง ๓.๕๐ เมตรโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดและความสูงของศาลาปัญญาประทีปนั้นดูไม่เหมาะสม จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการบูรณะพระเจดีย์โดยเพิ่ม

ระดับความสูงขององค์พระเจดีย์ให้เป็น ๑๒.๕๐ เมตร เพื่อให้งดงาม
เหมาะสมงานบูรณะพระเจดีย์ใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ ๕ เดือน ดำเนิน
การแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓

คณะลูกศิษย์พระอาจารย์ชยสาโร และลูกหลานคุณยายทอสี
สวัสดิ์-ชูโต จักรบานมัสการขออนุญาตพระอาจารย์จัดพิธีฉลองเจดีย์
ปัญญาประทีป ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันเกิด
อายุครบ ๘๓ ปีของคุณยาย

นอกจากนี้คณะลูกศิษย์ยังได้ขออนุญาตพระอาจารย์พิมพ์
พระธรรมเทศนาของพระอาจารย์เนื่องในโอกาสวันฉลองพระเจดีย์
วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และข้อคิดเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับพระธาตุ
และการบรรจุพระธาตุในองค์พระเจดีย์ เพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการ
ในวันมงคลฤกษ์นี้ด้วย

ในนามของคณะลูกศิษย์ ขอรบกวนมัสการขอพระคุณ
พระอาจารย์ชยสาโรที่ได้เมตตาให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่าง

สมัครและอนุญาตให้พิมพ์หนังสือเพื่อแจกเป็นธรรมทาน ขอให้
บุญกุศลจากการร่วมกันบูรณะเจดีย์ปัญญาประทีป และการส่งเสริม
การศึกษาวิถิปุทธของโรงเรียนทอสี และโรงเรียนปัญญาประทีป จงเป็น
พลวปัจจัยอำนวยการให้ทุกท่านมีแต่ความสุขความเจริญ ก้าวหน้าใน
ทางธรรมยิ่งๆขึ้นไป

คณะลูกศิษย์

๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

เพื่อระลึก*

วันนี้พวกเราทั้งหลายได้มีโอกาสร่วมกันในพิธีก่อบพระเจดีย์ ในสถานที่ที่มีชื่อว่า “ปัญญาประทีป” เราถือว่าไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่ส่องแสงสว่างเท่ากับปัญญา ในการแสวงหาปัญญานั้น เราต้องฝืนความเคยชินเก่าๆ ความคิดเก่าๆนิสัยเก่าๆ และด้วยการประพฤติปฏิบัติเพื่อปล่อยวางความยึดติดในสิ่งๆ นำความทุกข์ความเดือดร้อนมาสู่ชีวิตของตน ชีวิตครอบครัวและแก่สังคมทั่วไป

ไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นอุปการคุณ ที่เื้ออำนวยต่อการเจริญสติปัญญาเท่ากับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสไว้ว่า “การเกิดเป็นมนุษย์เป็นบุญอย่างยิ่ง” เพราะมนุษย์เป็นผู้ที่เจริญด้วยปัญญาได้ ความสุขที่แท้จริงเกิดขึ้นในจิตใจของผู้มีปัญญา ผู้

* บ้านหนองน้อย ปากช่อง จัดโดย โรงเรียนทอสี วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘

ไม่มีปัญญา มีสติก็จะสัมผัสความสุขบ้างเหมือนกัน แต่จะลุ่ม ๆ ดอน ๆ
ไม่มั่นคง ไม่หนักแน่น และจะเป็นความสุขที่ประกอบด้วยโทษ เป็น
ความสุขที่อาศัยกิเลส ส่งเสริมกิเลส หรือนำไปสู่กิเลส ทำให้จิตใจเรา
เศร้าหมองไม่ผ่องใสไม่เบิกบาน

ในการพัฒนาชีวิต เราต้องนำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามา
เป็นแผนที่ แต่ละคนต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการเดินทางของตน ถ้ามี
แผนที่แต่ไม่เดินทางก็ไม่เกิดประโยชน์ ถ้าเดินทางโดยไม่มีแผนที่ก็มัก
จะหลงทาง เราต้องตั้งอกตั้งใจใช้แผนที่เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง
ครูปาอาจารย์ท่านเตือนว่าจิตใจของคนเรามีธรรมชาติชอบไหลไปสู่ที่
ต่ำ ถ้าเราละเลยเรื่องการประพฤติปฏิบัติธรรม จิตใจย่อมยินดีกับสิ่งที่
เป็นอธรรม ซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อธรรม นักปฏิบัติที่ฉลาดจะใช้สติปัญญา
ของตนในการสร้างความรู้สึกละอายใจในการละบาป ในการบำเพ็ญ
กุศลและในการชำระจิตใจของตนให้ขาวสะอาด

เป็นเรื่องธรรมดาว่าเมื่อคนเราต้องทำสิ่งที่ทำได้ยาก บางครั้งจะ
เกิดความท้อแท้ใจเกิดความไม่แน่ใจว่าตัวเองจะทำได้ อาจเกิดความ
คิดผิดหรือเชื่อผิดว่าตัวเองไม่มีบุญวาสนาพอ ดังนั้นการระลึกถึงคุณ

พระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ จึงเป็นส่วนสำคัญของการประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราบรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในฐานะเป็นมนุษย์คนหนึ่ง พระองค์ตรัสรู้ธรรม พระองค์จึงเป็นตัวแทนของหมู่มนุษย์ การตรัสรู้ธรรมของพระองค์จึงเป็นการพิสูจน์ถึงศักยภาพของมนุษย์ที่จะบรรลุธรรมได้ การเชื่อมั่นในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าย่อมนำไปสู่ความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ที่จะตรัสรู้ธรรม ถ้าเราพิจารณาพิจารณาอย่างดี เราจะเห็นได้ว่าความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ที่จะตรัสรู้ธรรมย่อมนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่าตัวเองมีศักยภาพเพราะเราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งเหมือนกัน

พุทธศาสนาถือว่าผู้ชายผู้หญิงมีความสามารถพอ ๆ กันในการบรรลุธรรม ไม่ว่าจะชาวตะวันตกชาวตะวันออก ไม่ว่าจะมาจากไหน หรืออยู่ชาติชั้นวรรณะใด เมื่อเกิดเป็นมนุษย์แล้วเรียกว่าพร้อม คือมีวัตถุดิบพร้อม อย่างไรก็ตาม หากมีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมเพียงพระองค์เดียว เราอาจจะเข้าข้างตัวเองหรือเข้าข้างกิเลสตัวเองว่าพระองค์เป็นมนุษย์พิเศษ เราจะเทียบตัวเองกับพระองค์ได้

อย่างไร แน่แน่นอนว่า พระองค์ทำได้ แต่สำหรับพวกเรานั้นเป็นคนละเรื่อง เราจึงควรหมั่นระลึกถึงคุณของพระสงฆ์

ตั้งแต่สมัยพุทธกาลเป็นต้นมา มีนักบวชชาย นักบวชหญิง อุบาสก อุบาสิกา ที่บรรลุนิพพานตั้งแต่ชั้นโสดาบันจนถึงชั้นอรหัตต์ เป็นการพิสูจน์ว่าเราทุกคนทำได้จริง การที่พวกเราทั้งหลายมีโอกาสได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมทุกวันนี้ก็เพราะพระสงฆ์นั่นเอง พระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการรักษาและสืบต่อคำสอนในพระพุทธศาสนาของเรา และที่สำคัญพระอริยเจ้าทั้งหลายเป็นผู้ที่รักษาธรรมะชั้นสูง ซึ่งเป็นธรรมะที่เหนือความคิดเหนือทฤษฎี

ตราบใดที่ยังมีผู้พัฒนาตนด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา จนเข้าถึงหลักธรรม พระพุทธศาสนาจะไม่หายไปจากโลก จริงอยู่ที่พระธรรมเป็นเรื่องนามธรรม เป็นเรื่องที่ตาเนือมองไม่เห็น แต่มนุษย์เรามีความสามารถที่ฉลาดยิ่งคือ เราสามารถมองสิ่งที่ป็นวัตถุด้วยตา หู จมูก ลิ้น หรือกาย และสามารถน้อมสิ่งนั้นๆ มาสู่ใจ

โลกมนุษย์เราเต็มไปด้วยสิ่งที่เรียกว่า สัญลักษณ์ สิ่งที่มีมองเห็น

แล้วเกิดความรู้สึก สิ่งที่เรามองเห็นแล้วเกิดความรู้ จิตใจเห็นสัญลักษณ์
แล้วก็แปลความหมายของสัญลักษณ์นั้นโดยจับพจน์ บางสิ่งบางอย่าง
เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่ทำให้จิตใจเราเศร้าหมองก็มี หรือทำให้เราเกิด
กิเลสก็มี เช่น เห็น Logo ของบริษัทต่างๆ แล้วบางครั้งก็เกิดความคิด
อยากได้ อยากซื้อเป็นต้น นั่นเป็นเรื่องของสัญลักษณ์

สัญลักษณ์ที่เป็นประโยชน์คือ สัญลักษณ์ที่จะทำให้เราเกิดสติ
รู้ตัว ทบทวนว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ สัญลักษณ์ทางศาสนาของเราก็
มีบทบาทในระดับนี้ เช่น พระเจดีย์เป็นสถานที่บรรจุสิ่งที่เราเรียกว่า
ศักดิ์สิทธิ์ ทั้งๆที่จริง ๆ แล้ว **ความศักดิ์สิทธิ์ทางพระพุทธศาสนาไม่
ได้อยู่ที่ตัววัตถุ แต่อยู่ที่คุณธรรม**

ในกรณีของพระบรมสารีริกธาตุ เราให้เกียรติถือว่าเป็นวัตถุ
ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นส่วนเหลือจากชีวิตของมนุษย์ผู้สุดยอด ใน
ประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ถือว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
หนึ่ง หลังจากพระองค์เสด็จปรินิพพานแล้ว ก็ไม่มีผู้ใดเกิดมาที่จะเทียบ
เท่าพระองค์ได้เลย

ดังนั้นเมื่อเราเห็นวัตถุส่วนที่เหลือจากพระสรีระของพระองค์ เรา
จะรู้สึกขนลุกและจะโน้มใจไปในทางที่ดีที่งามได้ง่ายมาก นี่คือพลังของ
พระบรมสารีริกธาตุ เราไม่ต้องพูดถึงเรื่องลึกลับ เพียงความรู้สึกรู้สึกความ
เลื่อมใสศรัทธาที่เกิดขึ้นเมื่อเราได้เข้าใกล้ และได้กราบได้ไหว้พระบรม
สารีริกธาตุ **เมื่อเราได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุในพระเจดีย์ เรา**
ก็ถือว่าสถานที่นั้นเปลี่ยนเป็นสถานที่ใหม่ เป็นสถานที่ที่มีความ
สำคัญทางพระพุทธศาสนาทันที พระองค์คือผู้สอนเทวดาและมนุษย์
ในพระไตรปิฎก ไม่มีการวิจารณ์ว่าเทวดามีจริงหรือไม่ เพราะไม่เป็นที่
สงสัย เหมือนกับทุกวันนี้ เราไม่ต้องไปเถียงกันว่ารถยนต์มีจริงหรือไม่

สมัยพุทธกาลไม่ต้องไปเถียงว่าเทวดามีจริงหรือไม่ ทุกวันนี้
เทวดาก็ยังมีอยู่ สถานที่ไหนที่มีพระบรมสารีริกธาตุหรือมีพระธาตุจะ
เป็นที่ที่มีเทวดาลงมากกราบ มาไหว้ มานมัสการ มาอารักขา เป็นเรื่อง
ธรรมดาของเทวดาผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
การสร้างพระเจดีย์จึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ระหว่าง
สถานที่นั้น ๆ กับเทวดา ถือว่าเป็นสิริมงคลแก่สถานที่ ถ้ามีแต่
เพียงสถานที่อย่างเดียว แม้เราจะตั้งใจว่าในระยะยาวเราจะทำกิจกรรม

อย่างนั้นอย่างนี้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เราก็จะยังรู้สึกว่ามันเป็นเพียงสถานที่เฉยๆ อาจจะถูกถือว่าเป็นที่สวยงาม แต่เราก็จะชื่นชมเฉพาะในแง่ของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

เมื่อเรามีพระเจดีย์เป็นศูนย์กลาง เราเข้ามาเมื่อใด แม้จะยังไม่มีสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เลย เราก็จะรู้สึกว่า ที่นี่เป็นสถานที่ที่มีความหมายทางพระพุทธศาสนา โครงการต่างๆ ในโลกนี้มีมากมายที่ผู้ร่วมงานตั้งอกตั้งใจทำความดี แต่ความเข้าใจความคิดเห็นในเรื่องความดีอาจจะไม่ตรงกัน แม้ทุกคนจะตั้งอกตั้งใจทำความดี แต่ก็อาจมีทะเลาะวิวาทกันบ้าง ถกเถียงกันก็มี หรืออารมณ์เสียเพราะความดีที่ตัวเองพยายามกระทำ บางคนก็ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญเท่าที่ควรกับการสร้างเหตุโดยมุ่งจิตใจไว้ที่ผลที่ตนปรารถนาเป็นหลัก เมื่อมีปัญหาในปัจจุบันหรือการกระทำในปัจจุบันไม่ราบรื่น ก็ปลอบใจตัวเองด้วยความดีหรือสิ่งดีๆ ที่ตนคาดหวังให้เป็นผลจากการกระทำนั้นๆ ของตน

ตามหลักพระพุทธศาสนา เราไม่แยกเรื่องเหตุเรื่องผล เพราะหากต้องการผลที่ดี เหตุต้องดีด้วย เหตุปัจจุบันทุกอย่างต้องสอดคล้องกับผลที่พึงประสงค์ ดังนั้นเมื่อเราเริ่มโครงการสร้างสถาบันเพื่อการเรียนรู้ตาม

หลักวิถีพุทธที่นี่ ก้าวแรกคือการก่อบระเจดีย์ เพื่อระลึกถึงสิ่งสูงสุด คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ทุกคนที่เข้ามาทำงานที่นี่ต้องเห็น และมีเครื่องระลึกอยู่ตลอดเวลาว่า เรากำลังทำอะไรอยู่ ทำเพื่ออะไร ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมสถานที่นี้ก็มีโอกาสได้กราบได้ไหว้ ถือว่าเป็นบุญเป็นกุศล ได้มีโอกาสทำจิตใจของตนในทางที่เป็นบุญเป็นกุศล สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการทำงาน

การสร้างพระเจดีย์เป็นกิจกรรมที่น่าภาคภูมิใจ ถือว่าผู้ที่มีโอกาส ร่วมกันสร้างพระเจดีย์เป็นผู้ที่มีบุญ อาตมาจึงขออนุโมทนาทุก ๆ คนที่ เห็นประโยชน์ เห็นความสำคัญ และมีจิตศรัทธาร่วมกันก่อบระเจดีย์ องค์นี้ **เมื่อเราได้ก่อบระเจดีย์ด้านนอกแล้ว เราทุกคนก็ต้องพยายามก่อบระเจดีย์ด้านในด้วย** เราจะเห็นว่าพระเจดีย์ของเรา ไม่ต้องใช้ทรัพย์มากมาย เราใช้อัฐธรรมดา แต่เป็นอัฐที่มีความหมาย เพราะพวกเราได้ช่วยกันปั้นเอง เราปั้นเอง และประกอบกันเอง เรียกว่า เป็นเจดีย์ของเรา มันสำเร็จด้วยศรัทธา สำเร็จด้วยความเพียรพยายาม ไม่ได้สำเร็จด้วยการใช้เงินฟุ่มเฟือย

เราไม่ได้คิดว่าจะต้องสร้างเจดีย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เรา

ไม่ได้ถือว่าจะอะไร ที่สุด ๆ เป็นสิ่งที่น่าปลาบปลื้มใจ แต่เราดูที่น้ำใจ ดูที่ความบริสุทธิ์ใจ คุณศรัทธาของผู้เกี่ยวข้องเป็นหลัก เจตีย์ด้านในที่เราควรจะสร้างไว้บรรจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็เช่นเดียวกัน เราสร้างด้วยความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง สร้างด้วยศรัทธา สร้างด้วยความอดทน สร้างด้วยการบูชาเทิดทูนความถูกต้อง เพราะท่านสอนว่า ธรรมะคือความถูกต้อง

ให้เราพยายามดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง ทบทวนกาย ทบทวนวาจา ทบทวนใจว่าถูกต้องหรือไม่ ทบทวนว่าเรายังเป็นเหยื่อของความรู้สึกชอบและไม่ชอบ ยังเป็นเหยื่อของความรู้สึกยินดียินร้าย ยังถือว่าสิ่งสูงสุดคือสิ่งที่ถูกใจ สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือสิ่งที่ไม่ถูกใจหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น จิตใจของเราไม่มีวันก้าวหน้าในธรรม **เมื่อเรามีความถูกต้องเป็นหลักยึดเหนี่ยวแล้ว เราจะเห็นความรู้สึกว่าถูกใจไม่ถูกใจ ก็เป็นสักแต่ว่าความรู้สึก ไม่มีแก่นสารสาระอะไร**

เมื่อเราไม่เอาจริงเอาจังกับความรู้สึกถูกใจไม่ถูกใจจนเกินไป จิตใจจะรู้สึกปลอดโปร่งผ่องใสเบิกบานสงบ ความสงบอยู่ตรงที่ว่าไม่ต้องดิ้นรนวุ่นวายในการแสวงหาแต่สิ่งที่ถูกใจโดยไม่มีวันจบสิ้น ไม่ต้อง

คอยระแวงคอยกลัวที่จะต้องเจอสิ่งที่ไม่ถูกใจ เราจะรู้ว่าสิ่งถูกใจก็สัก
แต่ว่าแค่นั้นเอง เมื่อรู้สึกไม่ถูกใจก็สักแต่ว่าแค่นั้นเอง สิ่งที่ถูกใจก็ยัง
มีอยู่สิ่งที่ไม่ถูกใจก็ยังมียู่ แต่ก็อยู่แค่นั้นตามเรื่องของมัน

ความเพียรพยายามศึกษาเรื่องชีวิตของตน การพยายาม
พัฒนาการกระทำ พัฒนาการพูดการสื่อสาร พัฒนาความรู้สึก พัฒนา
ความคิด ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตของเรามีความหมาย ในยุคปัจจุบัน
ความหมายของชีวิตมันจะลงอยู่ที่การผลิตและการบริโภค เมื่อคนมีอายุ
มากขึ้นไม่ทำงานอะไรแล้วไม่ผลิตอะไรแล้วไม่ค่อยจะบริโภคอะไรแล้ว
ก็เหมือนกับว่าคุณค่าของชีวิตลดน้อยลง แต่ทางพุทธศาสนาถือว่าเรื่อง
การผลิตและการบริโภคไม่ใช่เครื่องวัดคุณค่าของชีวิตและเป็นที่ยิ่งของ
เราไม่ได้

เมื่อเราแสวงหาความถูกต้อง พยายามพัฒนากาย วาจาใจ
ของเรา ค่อยๆ ขัดเกลาจิตใจให้มันดีให้มันงาม เราจะเห็นได้ไม่
ยากกว่านี่เป็นงานที่เราสามารถทำได้จนวันสุดท้ายของชีวิต ทำให้
ชีวิตเรามีแนวทางที่เราสามารถดำเนินไปเรื่อยๆ ค่อยๆ สร้างพระ
เจดีย์อันงดงามภายในจิตใจของเรา

ในวันนี้ก็ได้แสดงธรรมเทศนาสั้น ๆ เพื่อเป็นการฉลองพระเจดีย์
ปัญญาประทีป พุทธศาสนาสอนว่าไม่ว่าจะมีพิธีกรรมอะไรก็ตาม ขอ
ให้เราได้รับฟังพระธรรมบ้างไม่มากก็น้อย เพราะการฟังธรรมนำไปสู่
ศรัทธาที่เพิ่มขึ้น ความเข้าใจในธรรมเพิ่มมากขึ้น และเมื่อเราพยายาม
จำสิ่งที่พระท่านสอนไว้ แล้วนำไปทบทวน พิจารณาต่อ ก็ถือเป็นส่วน
หนึ่งของการปฏิบัติในการก่อพระเจดีย์ภายในจิตใจของตน

อาตมาจึงขอให้พระเจดีย์ปัญญาประทีปที่เรากำลังจะร่วมกัน
ก่อขึ้นนี้เป็นศูนย์กลางของโรงเรียนวิถิพุทธ ที่จะนำประโยชน์นำความ
สุขมาสู่สังคมไทยในระยะยาว ขอให้มืบทบาทในการรื้อฟื้นสัมมาทิฐิ
ในสังคมไทยเพื่อให้หลักพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่ง เป็นสรณะของคน
ไทยต่อไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลานรุ่นเหลน ขอให้คนไทยจำนวนมากที่สุด
ได้รับความสุขและประโยชน์จากพระพุทธศาสนาต่อไป ขอให้สถานที่นี้
และพวกเราทั้งหลายมีส่วนในการบำรุงพระพุทธศาสนาในภาคปฏิบัติ
เพราะภาคปฏิบัติเท่านั้นที่จะเกิดผลจริง ขอให้พวกเราทั้งหลายและ
ผู้ที่จะมีโอกาสได้มาเรียนที่นี่ต่อไป จงมีแต่ความสุขความเจริญทั้งทาง
โลกทางธรรม ตลอดกาลนานเทอญ

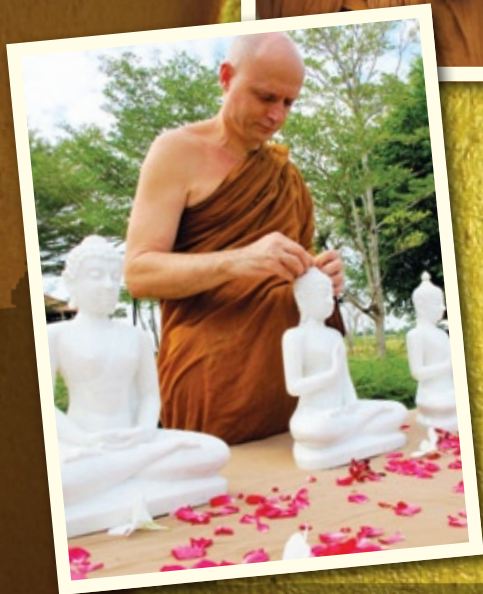
ขอกดเรื่องพระธาตุ**

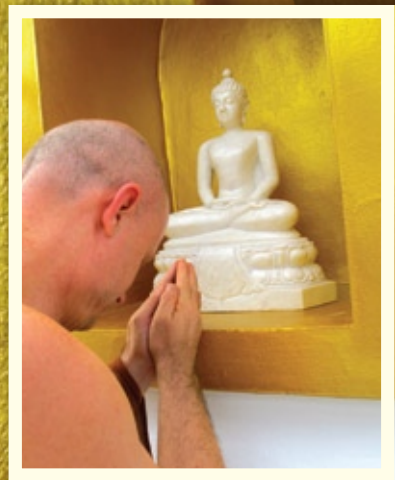
วันนี้あたมาได้มีโอกาสมาเยี่ยมชมเขียนได้มาคารวะตั้งอธิษฐานจิต ต่อหน้าสิ่งที่สาธุชนทั้งหลาย ผู้มีจิตตั้งมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถือว่าเป็น **สิ่งศักดิ์สิทธิ์** พอกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เรามักจะเข้าใจว่าหมายถึงสิ่งที่เป็นวัตถุ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างนามธรรมกับรูปธรรม สิ่งที่ตาเนื่อมองเห็นกับสิ่งที่ตาเนื่อมองไม่เห็นมักเป็นเรื่องละเอียดลึกซึ้ง อย่งไรก็ตาม การที่สิ่งที่เป็นามธรรมนำไปสู่ผลที่ปรากฏชัดเป็รูปธรรมก็ไม่จำเป็นต้องเป็เรื่องละเอียดลึกซึ้งเสมอไป

ทุกวันนี้เป็นที่ยอมรับว่าผู้มีจิตใจเศร้าหมอง เช่น มีความตึงเครียด มักจะเกิดความไม่สบายทางกายได้ง่าย เพราะเมื่อจิตใจของเราผิดปกติ จิตใจของเรากลัดกลุ้มหม่นหมอง มันจะมีผลต่อภูมิต้านทานโรคในร่างกาย ทำให้มีโอกาสที่จะเป็โรคต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีความสุข และมีจิตใจเบิกบานพอสมควรมีโอกาสสูงที่จะเป็ผู้ที่ม่ีร่างกายแข็งแรง เพราะการรักษาใจจะส่งผลให้ร่างกายอยู่ในภาวะที่เป็ปกติพอสมควร

** บ้านโยม จังหวัด อุดรธา กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

ใจมีผลต่อกาย จิตใจที่เศร้าหมองมาก ๆ อาจมีส่วนหรือเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดโรค เช่น เนื้องอกได้ จิตใจเป็นบุญเป็นกุศลจะทำให้ร่างกายอ่อนคลายและผ่อนคลาย เรื่องกาย เรื่องใจมีทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปุถุชนทั่วไปถึงระดับสูงสุดคือระดับของพระอริยเจ้า ซึ่งเราต้องยอมรับว่าเป็นระดับที่สติปัญญาของคนทั่วไปยังเข้าไม่ถึง

ในเรื่องที่สติปัญญาของเรายังเข้าไม่ถึงนั้น เรามีสิทธิ์ที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่แปลกกว่าศาสนาอื่น ศาสนาอื่น ๆ นั้นมีข้อบังคับในทางความเชื่อมาก ต้องเชื่อ หากไม่เชื่อถือว่าบาปกรรม ถ้าไม่เชื่อแล้วจะเป็นศาสนิกชนของศาสนานั้นไม่ได้ เพราะการเชื่อหรือไม่เชื่อ ถือเป็นแก่นเป็นสารของศาสนาเลยทีเดียว

ส่วนพุทธศาสนานั้นท่านให้เราศึกษาชีวิต แม้พระพุทธรองค์ทรงแสดงธรรมโปรดสัตว์ถึง ๔๕ พรรษา แต่สิ่งที่ทรงสอนมีเพียงแค่สองเรื่องคือเรื่องทุกข์กับเรื่องดับทุกข์ คำสอนของพุทธศาสนาถึงจะดูเหมือนมีมากมาย แต่แก่นแท้ที่มีอยู่เพียงเท่านี้

พุทธศาสนาถือว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวงล้วนแต่เป็นของธรรมดา เพียงแต่ว่าบางสิ่งบางอย่างที่เราพบเห็นบ่อย ๆ ทุกวัน ๆ เราก็ยอมรับว่าเป็นของธรรมดา แต่มันยังมีของธรรมดาบางอย่างที่นาน ๆ เราจะพบเห็นสักที หรือบางคนตลอดชีวิตอาจไม่เคยพบสักครั้ง จึงถือว่าเป็นสิ่งแปลก

ประหลาด ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วเรื่องแปลกประหลาดนั้น มันก็เป็นแค่เรื่อง
ธรรมดา ๆ ที่ไม่ค่อยได้เจอเท่านั้นเอง

พระพุทธศาสนาสอนว่าเราเกี่ยวข้องกับสิ่งใดก็ควรจะต้องเกี่ยวข้องกับ
ในทางสร้างสรรค์ เวลาเราเจอของแปลกประหลาดที่ทำให้เกิดความเชื่อ
ความเลื่อมใส ถือว่าแค่นี้ยังไม่ดีพอ เพราะเราไม่ถือว่าความเชื่อความ
เลื่อมใสศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ให้ถือว่ามันเป็นเพียงจุดเริ่ม
ต้นเท่านั้นเอง ศรัทธาในทางพระพุทธศาสนาไม่ใช่คุณธรรมที่จะดึงออก
จากคุณธรรมอื่น ๆ ได้ ศรัทธาในทางพระพุทธศาสนาคือความเชื่อที่
นำไปสู่การปฏิบัติ ถ้าเชื่อเฉย ๆ แต่ไม่มีความพยายามที่จะทำตาม
คำสั่งสอนของพระพุทธองค์ เรียกว่ายังเป็นศรัทธาที่บกพร่องอยู่ ยัง
ไม่ใช่ศรัทธาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงสรรเสริญ

ศรัทธาเป็นพลัง แต่ไม่ใช่พลังศักดิ์สิทธิ์ที่มีไว้เพื่อบูชาอย่างเดียว
พลังที่ถูกต้องควรเป็นพลังที่นำไปสู่ความเพียรพยายามที่จะละสิ่งที่ไม่
ดีในชีวิตของเรา ที่จะทำสิ่งดีให้เกิดและเจริญงอกงามขึ้น นำไปสู่การ
ชำระจิตใจ นี่คือเงื่อนไขของศรัทธาในทางพระพุทธศาสนา ถ้าคิดว่าเชื่อ
เชื่อมาก มีความเลื่อมใส ไม่สงสัยเลยว่าพระพุทธเจ้าสอนจริง นี่ยังเป็น
เพียงแค่จุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ตรงตามที่พระพุทธองค์
ทรงสอน

ทำอย่างไรเราจะอยู่ในโลกที่วุ่นวายเหลือเกินด้วยจิตใจที่ไม่วุ่นวาย
ทำอย่างไรเราจะอยู่ท่ามกลางคนที่เห็นแก่ตัวเหลือเกินโดยจิตใจเราไม่ต้อง
เห็นแก่ตัวตามไปด้วย ทำอย่างไรเราจึงจะอยู่ท่ามกลางคนที่ชอบโกรธ
คนนั้นโมโหคนนี้ โดยจิตใจของเรามีความเมตตากรุณาเป็นนิเวศธรรม
อยู่ในทุกเหตุการณ์ทุกสถานการณ์ ทำอย่างไรจิตใจของเราจะตั้งมั่นในสิ่ง
ที่ถูกต้อง ทำแต่สิ่งที่ถูกต้อง พุดแต่สิ่งที่ถูกต้อง คิดแต่สิ่งที่ถูกต้อง ทั้ง ๆ ที่
มีกิเลสมากมายที่จะดึงเราไปในทางที่ชอบที่ถูกใจ ทั้ง ๆ ที่สติปัญญาของ
เรารู้ดีว่าสิ่งที่ถูกใจอาจจะไม่ถูกต้องเสมอไป และสิ่งที่ไม่ถูกใจก็ไม่ใช่สิ่งเลว
ร้ายเสมอไป ผู้มีสติและมีความมุ่งมั่นต่อหลักพระธรรมจะเป็นผู้รักความ
จริง รักความดี พร้อมทั้งจะเสียสละความสนุกสนานในเรื่องเล็กเรื่องน้อย
เรื่องไร้สาระต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงสิ่งที่สูงกว่า และดีกว่า

ในการประพฤติปฏิบัติธรรมโดยพยายามที่จะกำหนดรู้และเข้าใจ
ธรรมชาติของความทุกข์ ที่จะรู้และเข้าใจวิธีดับความทุกข์ในชีวิต เพื่อ
ประโยชน์และความสุขของตัวเอง เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ส่วนรวม
นั้นมันเป็นเรื่องธรรมดาว่ากำลังใจของเราย่อมมีขึ้น ๆ ลง ๆ ตามประสา
ปุถุชน แต่ถ้าเรามีศรัทธามั่นจะเป็นพลังที่จะช่วยให้เราอดทน ช่วยให้เรา
มีความพอใจในการปฏิบัติ ทั้ง ๆ ที่บางครั้งบางครั้งอาจจะรู้สึกเหน็ดเหนื่อย
หรือท้อแท้ ศรัทธาจึงมีบทบาทสำคัญ ศรัทธาเป็นพลังให้เราละบาป

ศรัทธาเป็นพลังในการบำเพ็ญกุศล ศรัทธาเป็นกำลังในการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์

ศรัทธาไม่ใช่ทางตัน หากศรัทธาเป็นประตูดุ และเป็นบันไดไปสู่สิ่งที่สูงกว่า บางคนขาดสติปัญญา เมื่อเจอสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้วหลงเลยก็มี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็จะกลายเป็นสิ่งไม่ศักดิ์สิทธิ์ไป ส่วนบางคนสติปัญญาดี เจอสิ่งที่ไม่ศักดิ์สิทธิ์ แต่เพราะเขามีจิตใจที่บริสุทธิ์ สิ่งที่ไม่ศักดิ์สิทธิ์ก็กลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำหรับเขา เพราะทำให้เกิดความเจริญในทางธรรม

พวกเรามีบุญที่มีโอกาสมากราบพระธาตุและได้เห็นสิ่งที่ยู่นอกเหตุเหนือผลต่าง ๆ ทำให้เกิดศรัทธาความเลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เรียกว่าเป็นบุญเป็นกุศล แต่บุญกุศลนั้นเป็นแค่ฐานเพื่อให้เราได้สิ่งที่สูงกว่า พระพุทธองค์ทรงสอนว่าอย่าพอใจเพียงแค่นี้ ขอให้ใช้กำลังใจความเชื่อความศรัทธานี้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตัวเอง แก่ครอบครัว แก่ชุมชน แก่ทุก ๆ คนต่อไป

วันนี้เอาตมาขออนุโมทนาในการต้อนรับที่อบอุ่น และที่เอาตมาได้มีโอกาสมาเยี่ยมเยียน ได้มาคารวะ มาอธิษฐานจิต ขอให้ทุก ๆ คนมีแต่ความสุขความเจริญ ขอให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์มากขึ้น ๆ เพื่อให้จิตใจได้เข้าถึงสภาวะที่จะเป็นที่ตั้งของวัดถุธรรม ที่เราเรียกว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ตลอดกาลนาน

ชยสาโร ภิกขุ

นามเดิม	ฌอน ชิเวอร์ตัน (Shaun Chiverton)
พ.ศ. ๒๕๐๑	เกิดที่ประเทศอังกฤษ
พ.ศ. ๒๕๒๑	ได้พบกับพระอาจารย์สุเมโธ (พระราชสุเมธาจารย์ วัดอมราวดี ประเทศอังกฤษ) ที่วิหารแฮมสเต็ด ประเทศอังกฤษ ถือเพศเป็นอนาคาริก (ปะขาว) อยู่กับพระอาจารย์สุเมโธ ๑ พรรษา แล้วเดินทางมายังประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๒๒	บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๒๓	อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ที่วัดหนองป่าพง โดยมี พระโพธิญาณเถร (หลวงพ่อชา สุภัทโท) เป็นพระอุปัชฌาย์
พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔	รักษาการเจ้าอาวาส วัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๔๕ - ปัจจุบัน	พำนัก ณ สถานพำนักสงฆ์ จังหวัดนครราชสีมา

มูลนิธิปัญญาประทีป

ความเป็นมา

มูลนิธิปัญญาประทีป จัดตั้งโดยคณะผู้บริหารโรงเรียนทอสี ด้วยความร่วมมือจากคณะครู ผู้ปกครอง และญาติโยมซึ่งเป็นลูกศิษย์พระอาจารย์ชยสาโร กระทรวงมหาดไทย อนุญาตให้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลอย่างเป็นทางการ เลขที่ทะเบียน กท. ๑๔๐๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑

วัตถุประสงค์

- ๑) สนับสนุนการพัฒนาสถาบันการศึกษาวิถีพุทธที่มีระบบไตรสิกขาของพระพุทธศาสนาเป็นหลัก
- ๒) เผยแผ่หลักธรรมคำสอนผ่านการจัดการฝึกอบรม และปฏิบัติธรรม และการเผยแผ่สื่อธรรมะรูปแบบต่างๆ โดยแจกเป็นธรรมทาน
- ๓) เพิ่มพูนความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน และส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) ร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อดำเนินกิจการที่เป็นสาธารณประโยชน์

คณะที่ปรึกษา

พระอาจารย์ชยสาโรเป็นองค์ประธานที่ปรึกษา โดยมีคณะที่ปรึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ อาทิ ด้านนิเวศวิทยา พลังงานทดแทน สิ่งแวดล้อม เกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์สุขภาพ การเงิน กฎหมาย การสื่อสาร การละคร ดนตรี วัฒนธรรม ศิลปกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิฯ ได้รับเกียรติจากรองศาสตราจารย์นายแพทย์ปริดา ทักคนประดิษฐ เป็นประธานคณะกรรมการบริหาร และมีคุณบุบผาสวัสดิ์ รัชชตาตะนันท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนทอสีเป็น เลขานุการ

การดำเนินการ

- มูลนิธิฯ เป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมปัญญาประทีป ในรูปแบบโรงเรียนบ่มเพาะชีวิตเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านการศึกษาวิถีพุทธ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ ข้างต้น โรงเรียนนี้ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองน้อย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
- มูลนิธิฯ ร่วมมือกับโรงเรียนทอสี ในการผลิตและเผยแผ่สื่อธรรมะ แจกเป็นธรรมทาน โดยในส่วนของโรงเรียนทอสีฯ ได้ดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕

ชยสาโร ภิกขุ

เพื่อระลึก